

NOVIOPOSTA

In dit nummer

100 jaar Vierdaagse

Luminescerende zegels

SANDD

Padvinderverspost

Redactie:

J. Mulder

J. Spijkerman

J.M.A.G. Stroom

Fotografie:

W.A. v.d. Wagt

Basis ontwerp:

L. Thijsen

Illustraties:

W. Resink

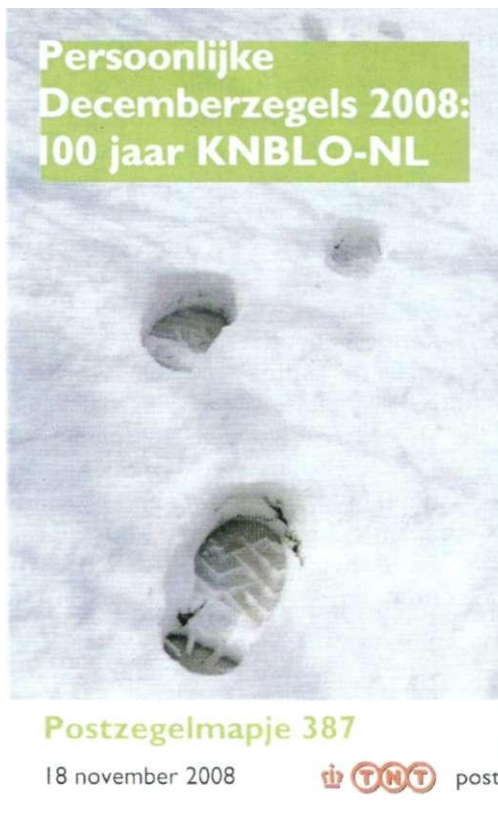
Expeditie:

F. Piers

Tolhuis 35-17

6537 NN Nijmegen

Tel. 024-3444208

afb. 15. Persoonlijke Postzegel 100 jaar KNBLO-NL, uitgegeven op 18 november 2008 (in het tarief van de Decemberzegels). Aan de postzegel zelf is niet te zien voor welk doel hij is uitgegeven. Postzegelmapje 387 (deels afgebeeld) geeft wel uitleg.

Deze afbeelding hoort bij het artikel Machinestempels als verzamelgebied (Special 4 Daagse)

De medailles die door Jos Stroom en Jo Toussaint op het Bekertoernooi gewonnen zijn

Machinestempels als verzamelgebied (special: Vierdaagse Nijmegen).

Ook in dit nummer extra aandacht voor "100 jaar Vierdaagse", en wel met een "special" over de machinestempels in en rond de Vierdaagse.

De eerste stempelvlag die de aandacht vestigde op de Vierdaagse in Nijmegen is die met de tekst: Internationale Vierdaagse afstandsmarsen, op 3 regels tussen 2 lijnen (afb. 1) die werd gebruikt in de 2e helft van juli 1964. Dit was bij de 48e Vierdaagse. Daarvoor waren er door de PTT in 1938 en 1939 alleen nog maar handstempels gebruikt, zoals in het vorige nummer van NovioPosta beschreven.

afb. 1. De eerste stempelvlag die uitgegeven is om de aandacht te vestigen op de Internationale Vierdaagse Afstandsmarsen in juli 1964.

Op 9 juli 1964 is het plaatsnaamstempel kopstaand gebruikt (afb.2).

afb. 2. Vlekkerige afdruk van 9 juli, met kopstaande datumstempel.

Twee jaar later, in 1966, was de 50e Vierdaagse. Ter gelegenheid daarvan is een Jubileumvlag gebruikt: Gouden Vierdaagse (afb. 3), met onderin het stempel de data waarop gelopen werd: 26 t/m 29 juli (1966).

Op de middelste regel staat K.N.B.v.L.O., afkorting van Koninklijke Nederlandse Bond voor Lichamelijke Opvoeding. Een van de activiteiten van deze Bond was de organisatie van de Nijmeegse Vierdaagsemarsen.

afb. 3. Gouden Vierdaagse, K.N.B.v.L.O., Nijmegen 1966.

Toen deze Bond in 1968 haar 60-jarig Jubileum vierde, zagen we deze afkorting in een stempelvlag terug zonder de kleine letter "v" (afb. 4).

In 1998 is de KNBLO verhuisd van Den Haag naar Nijmegen, en aldaar gehuisvest aan de Groesbeekseweg. In 2004 heeft er een fusie plaatsgevonden tussen de KNBLO en de Wandelsportorganisatie Nederland, en luidt de officiële afkorting KNBLO-NL.

Nauw met de Vierdaagseweek verbonden zijn de Nijmeegse Zomerfeesten, die vanaf 1970 door het Nijmeegse Actief Comité Binnenstad worden gehouden. In 1973 komt er een vlagstempel met reclame voor deze festiviteiten (afb. 5).

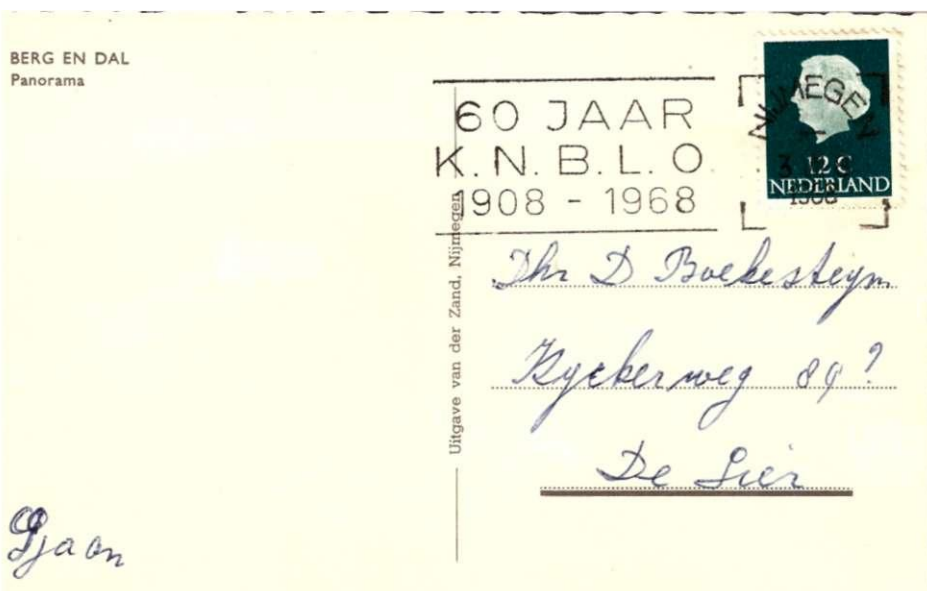

afb. 5. Afdruk uit juli 1973, Zomerfeesten Nijmegen.

Het feest begon al op vrijdag de 13e (!) en zou duren t/m de zondag na de Vierdaagseweek, in totaal dus 9 dagen. Ook van dit machinestempel is er minstens één kopstaande datum gemaakt, en wel op maandagochtend om 5 uur.... (afb. 6). Begonnen in 1970, was 1974 het eerste lustrumjaar van de Zomerfeesten in Nijmegen, die nu één dag korter duurden en pas begonnen op zaterdag 13 juli. Goede afdrucken van deze stempel (afb. 7) zijn lastig te vinden, maar met enige moeite is toch te lezen dat in deze vlag "Nijmegen Vierdaagse-stad" vermeld staat.

afb. 6. Afdruk met kopstaande datumstempel: maandag 16 juli om 5 uur in de ochtend.

afb. 4. Jubileumvlag 60 jaar Kon. Ned. Bond voor Lichamelijke Opvoeding, juli 1968.

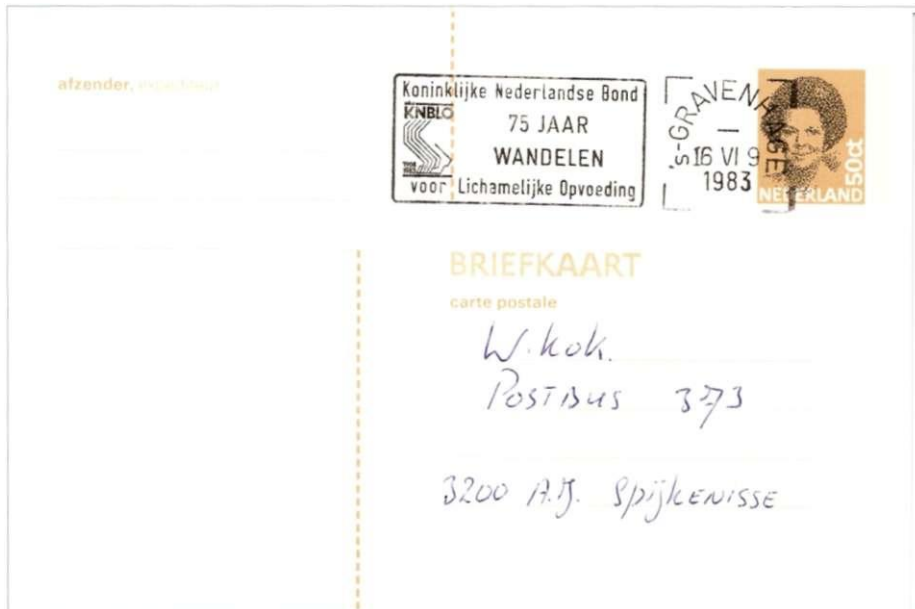

afb. 7. Lustrum Zomerfeesten juli 1974. Op de onderste regel: Nijmegen Vierdaagse-stad.

Bijna 10 jaar lang was het stil op het stempelfront, tot in 1983 en 1988 de KNBLO reclame maakte voor haar 75e, resp. 80e verjaardag. In 1983 gebeurde dat met een vlag in 's Gravenhage, die gedurende 2 perioden is gebruikt: van 31 maart t/m 20 april (met plaatsnaamstempel type XVII, afb. 8) en van 16 juni t/m 20 juli 1983 (met plaatsnaamstempel type XV, afb. 9).

afb. 8. 75 jaar wandelen in Den Haag, 1983, stempel uit 1e periode (stok XVII).

afb. 9. 75 jaar wandelen in Den Haag, 1983, stempel uit 2e periode (stok XV).

Vijf jaar later werd de vlag met "80 jaar wandelen" gebruikt, dit keer in Arnhem (afb. 10).

Bij de 73e Vierdaagse in 1989 was er weer aandacht voor de Nijmeegse Vierdaagse in de stempels zelf. Vermoedelijk was dit een bewust gekozen aanloop naar de 75e Vierdaagse in 1991, want zowel in 1989, 1990 en 1991 werd er "gevlagd" met 73e, 74e en 75e Vierdaagse.

afb. 11. De drie stempels van de 73e Vierdaagse, 1989: Arnhem, 's Gravenhage en Utrecht.

Dat er na 1974 niet meer in Nijmegen zelf werd gestempeld met bijzondere vlagstempels, had te maken met de verandering van de organisatie van de poststroom. In Nijmegen werd alleen nog maar "lokale post" gestempeld, de rest ging naar Arnhem om door een grote SOSMA (Schift-opzet-stempelmachine) verwerkt te worden.

afb. 10. 80 jaar wandelen, stempel van 1988 in Arnhem.

afb. 12. In 1990 wordt, met 74e Vierdaagse, in drie plaatsen gestempeld, met in 's Hertogenbosch in twee verschillende machines.

Behalve in Arnhem werd er ook in de expeditieknoppunten van 's Hertogenbosch, 's Gravenhage en Utrecht reclame gemaakt. Dat daarbij diverse machines met verschillende plaatsnaamstempels gebruikt werden is terug te zien in de afbeeldingen 11 t/m 13.

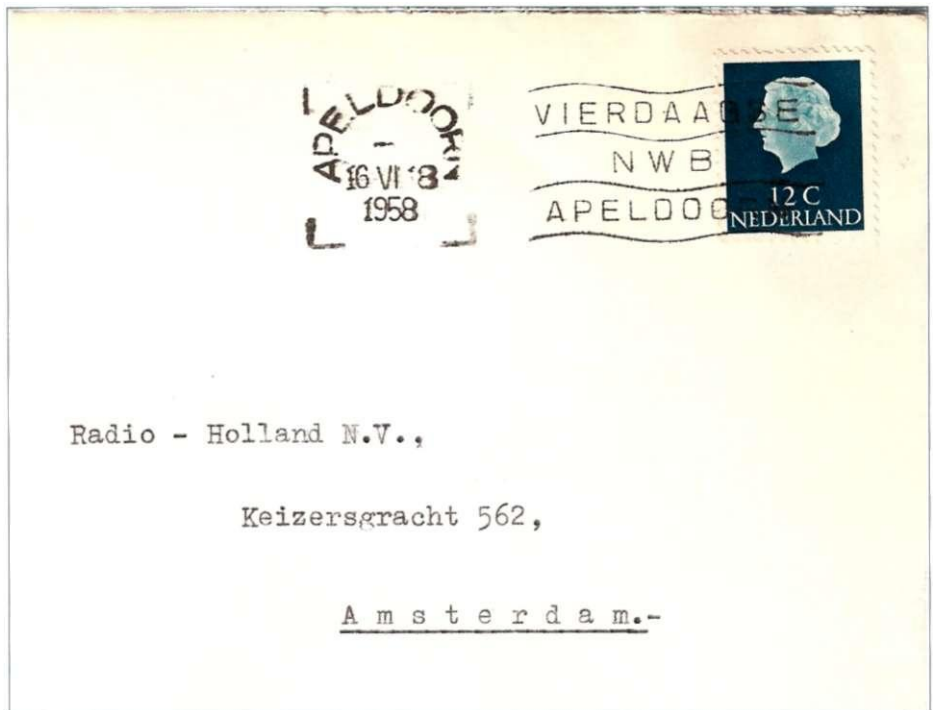
afb. 13. Drie eersledag-afdrukken van 1 juli 1991 van de 75e Vierdaagse, dit jaar allemaal in hetzelfde stempelttype.

Tenslotte nog één ander Nederlands "wandelstempel", namelijk dat van de Vierdaagse in Apeldoorn (afb. 14). Daar is het gebruikt van 1955 t/m 1958 en in 1960 en 1961.

De organisatie N.W.B., de Nederlandse Wandelsport Bond in Apeldoorn, was in dat opzicht de KNBLO jaren voor!

De N.W.B organiseert in 2009 de 56e Internationale Wandeltochten in Apeldoorn en viert tevens haar 75-jarig Jubileum. De N.W.B, is dus aanzienlijk jonger dan de KNBLO-NL, die in 2008 haar 100 jarig bestaan vierde. Helaas zonder machinestempel, maar wel met een "Persoonlijke Postzegel" (afb. 15 op de voorpagina).

Jos M.A.G. Stroom.

afb. 14. Apeldoorn, 1958: Vierdaagse, NWB, Apeldoorn. Deze stempelolag is 6 jaar gebruikt.

Port betaald-zegel van Sandd

De afgelopen jaren heeft TNT Post op de Nederlandse markt steeds meer concurrentie gekregen. In de aanloop naar de liberalisering van de postmarkt (die sinds 1 april 2009 een feit is) kwamen bedrijven op als Selekt Mail, Sandd, RM Netherlands en Mailmerge.

Al die bedrijven bezorgen post, ook bij particulieren. Daarbij ging het tot 1 april niet om brieven (voor brieven tot 50 gram had TNT het monopolie), maar wel om rekeningen, tijdschriften en ander drukwerk.

Soms wordt tegenwoordig drie à vier keer per dag post in uw brievenbus gegooid - nog afgezien van de verkeerd bezorgde stukken die door vriendelijke burens gebracht worden!

De alternatieve postbezorgers kijken goed naar hun grote voorbeeld TNT Post en nemen succesformules graag over. Aan postzegels en poststempels doen ze over het algemeen niet, want dat is ook bij TNT Post een aflopende zaak. Maar af en toe is het toch wel aardig om een postale

aandachttrekker te gebruiken. Zo ontving een groot deel van Nederland eind maart 2009 via Sandd een 'persoonlijke' brief van Linda de Mol, namens de PostcodeLoterij. Bij deze brief - postaal gezien was het drukwerk - is er alles aan gedaan om hem 'echt' te laten lijken: het adres is geprint in een handschriftletter en de envelop lijkt gefrankeerd en afgestempeld.

De postzegel met de Nederlandse vlag blijkt echter een Port betaald-zegel, en de slordige machinestempel afdruk 'Amsterdam maart 2009' is op de envelop geprint of gedrukt. Port betaald-zegels zijn een uitvinding van TNT Post. Postaal gezien hebben ze geen echte functie, dus filatelistisch zijn ze onbruikbaar. En slordige machinestempels kennen we van het grote voorbeeld ook genoeg. Conclusie: de alternatieve postbezorgers gaan inderdaad steeds meer op TNT Post lijken.

Jac Spijkerman.

